

Se verden som den er, og ikke som vi skulle ønske at den var

Taler

Ine Eriksen Søreide

Dato

8 februar 2016

Sted

Litteraturhuset, Oslo

Omstendigheter

Lanseringen av stortingsmeldingen om utenriks- og sikkerhetspolitikk

1 Det er flott å se at regjeringens arbeid med sikkerhetspolitikk møter så stor
interesse. Jeg har alltid ment at sikkerhets- og forsvarspolitikken er for viktig til å
overlate til politikere og fagfolk alene. Derfor er det helt på sin plass med en serie
debattmøter. Arbeidet med den nye langtidsplanen for Forsvaret har også skapt
5 engasjement. Ekspertgruppa, som både Rolf og Kate var sterkt involvert i, har
også i høyeste grad bidratt til engasjementet og debatten. Det engasjementet er
viktig. Særlig nå som våre sikkerhetspolitiske omgivelser er preget av økt
uforutsigbarhet og økt kompleksitet, trenger vi en grundig og bred offentlig
debatt.

10

Utenriksministeren trakk opp det store lerretet av utfordringer. Som han var
inne på, ligger de lange linjene i norsk sikkerhetspolitikk fast også i dagens
alvorlige situasjon: En internasjonal rettsorden med tydelige internasjonale
spilleregler er viktig for Norge. NATO-medlemskapet med kollektive
15 sikkerhetsgarantier er helt sentralt. Det samme er et nært og godt forhold til vår
viktigste allierte, USA, og også våre andre nære allierte, som Storbritannia,
Tyskland, Nederland og Frankrike. Dette har skiftende regjeringer basert seg på.
Det er også lange tradisjoner for å balansere forholdet til Russland ved å
kombinere forutsigbarhet, fasthet og utvetydig sikkerhetspolitisk grensesetting
20 med å bidra til aktivt samarbeid der det er mulig. Dette er ekstra viktig i dagens
situasjon der vi ser at Russland gjennomfører en betydelig militær
gjenoppbygging, og skaper usikkerhet om sine intensjoner, samtidig som
Midtøsten står i brann, og den politiske utviklingen i Europa påvirker vår evne
til å fatte gode beslutninger - også om sikkerhetspolitikk. Skal jeg bruke ett
25 eneste ord for å oppsummere situasjonen, er det uforutsigbarhet.

Alt i alt handler dette om å se verden som den er, og ikke som vi skulle ønske at den var. Alvoret i våre sikkerhetspolitiske omgivelser gjør at vi må klare å prioritere, og endringene har fått konsekvenser. Jeg vil særlig sette søkelyset på
30 fire konkrete områder som er viktige for oss i møte med denne utviklingen.

For det første stiller utfordringsbildet krav til Forsvaret. Jeg er stolt av våre dyktige kvinner og menn i uniform og i sivil som gjør en fantastisk jobb hver dag og natt for vår sikkerhet. De utviser stor profesjonalitet, hjemme og ute.
35 Denne profesjonaliteten blir bare enda viktigere i dagens sikkerhetspolitiske bilde. Forsvaret er ikke bare et svært viktig sikkerhetspolitisk virkemiddel. Innretningen av Forsvaret legger også grunnlaget for hvilken sikkerhetspolitikk vi kan og bør føre. Derfor vil vi prioritere å styrke vår nasjonale forsvarsevne. Forsvarsbudsjettet for 2016 er økt med 9,4 % sammenliknet med 2015.
40 Regjeringen har allerede styrket den operative aktiviteten i nord, og vi øker den permanente tilstedeværelsen ved å seile mer med ubåt og fly mer med maritime overvåkingsfly i nord. En ubåt stasjoneres nå permanent på Ramsund for å kunne seile ca. 250 døgn i nord. Vi bevilger ekstra midler for å vedlikeholde Sjøforsvarets fartøyer så de kan gjennomføre sin planlagte aktivitet. Vi har
45 prioritert en kraftig styrking av Etterretningstjenesten, som er avgjørende for vår situasjonsforståelse. Vi har opprettholdt vår Russlandskompetanse i en periode hvor mange land bygde den ned. Dette har krevd store summer til å vedlikeholde fartøy slik at de blir operative. Og vi investerer i F-35 som vil bli vår viktigste militære kapasitet i overskuelig fremtid. Vi vil fortsette å investere
50 tungt i vår forsvarsevne. Forsvarets operative evne må styrkes.

For det andre bygger vi ikke vår sikkerhet alene. Alle våre sikkerhetspolitiske analyser viser at behovet for NATO bare er større i dagens situasjon. I NATO står vi sammen – en for alle og alle for en. Derfor har Norge prioritert å bidra
55 betydelig til NATOs beroligelsestiltak i Baltikum med både sjø-, luft- og landstyrker. Vi har stått på beredskap sammen med nære allierte i NATOs nye hurtigreaksjonsstyrke hvor vi har tatt ledelsen sammen med Nederland og Tyskland. Dette samarbeidet vil vi videreføre. Norge legger vekt på å styrke det kollektive forsvaret, og kollektivt forsvar vil derfor stå i høysetet når vi er
60 vertskap for den neste store NATO-øvelsen i 2018.

For det tredje har det blitt tydelig at NATO ikke bare må gjøre mer for å fremme kollektiv sikkerhet. NATO må gjøre det bedre. Grunnleggende endringer i den militærstrategiske utviklingen i NATOs nærområder gjør at

alliansen også må tilpasse seg på lengre sikt. Den russiske kapasitetsutviklingen i nord har gjort at Norge har satt utviklingen på NATOs maritime flanker på agendaen. Vi har derfor tatt initiativ til å peke ut retningen for NATO fram mot toppmøtet i Warszawa i sommer - retningen for den langsiktige

70 tilpasningen av alliansen. Forbindelseslinjene over Atlanteren forblir avgjørende for Europas sikkerhet, blant annet for å kunne motta forsterkninger. Jeg er tydelig overfor mine kolleger i NATO om at utfordringer i alliansens nordlige ansvarsområde angår oss alle. Norge er NATO i nord. Derfor er dette et viktig norsk bidrag til alliansesolidaritet, også i en tid med store utfordringer sør og øst
75 for NATO. Det er viktig at alliansen har relevante maritime kapasiteter for overvåkning og sikring av fri ferdsel. Vi har også tatt initiativ til at NATO tilpasser sin kommando- og kontrollstruktur og sitt planverk for å håndtere de store utfordringene på en god og stabiliserende måte.

80 For det fjerde må NATO kunne håndtere både kollektivt forsvar og krisehåndtering på en og samme tid. For Norge betyr dette at vi må videreføre Forsvarets evne til internasjonal innsats. Bekjempelsen av internasjonal terrorisme gir oss alle et ansvar for å bidra helhetlig, og militære bidrag er ofte del av en nødvendig innsats. Både i Irak og Afghanistan bidrar Forsvaret
85 gjennom kapasitetsbygging til den internasjonale kampen mot ISIL og andre terrororganisasjoner. Samtidig bidrar vi til FNs stabiliseringsoperasjon i Mali, der vi nettopp har mer enn tredoblet bidraget vårt. Og vi har et verdensledende miljø på FFI som gjennom «Terra»-programmet bidrar til forståelsen av ekstremisme og terrorisme. Med alvoret rundt oss kan det likevel bli nødvendig
90 med strengere prioriteringer av hva som er i norsk interesse.

Kjære venner,

Det er helt på sin plass at regjeringen går nøye gjennom sin utenriks- og
95 sikkerhetspolitikk og tilpasser den en ny tid. Vi trenger gode analyser. Og vi må sikre oss at vi gjør de rette tingene. Derfor ser jeg fram til et godt samarbeid med Utenriksdepartementet om den kommende stortingsmeldingen.

Sett sammen med arbeidet med den nye langtidsplanen for forsvarssektoren,
100 gjør regjeringen nå et stort og viktig arbeid for å fortsette å verne om norske interesser. Sikkerhetspolitikk handler jo nettopp om hva slags verden vi ønsker. Kompleksiteten i dagens utfordringer krever sammensatte løsninger, der Forsvaret spiller en viktig rolle. Målet er fortsatt stabilitet og forutsigbarhet i vår

105 del av verden. I møte med en mer alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon blir det stadig viktigere med grundige vurderinger av de valgene vi gjør. Her har vi alle en rolle å spille, og jeg gleder meg til å høre fra både panelet og dere i salen i dag.

Kilde

110 www.regjeringen.no

Emner

Innlegg, Sikkerhetspolitikk, Utenriks, Utenrikspolitikk

URI

115 <https://www.virksommeord.no/tale/se-verden-som-den-er-og-ikke-som-vi-skulle-onske-at-den-var>

120

125

130

135

140